Przepłynąć WPŁAW?

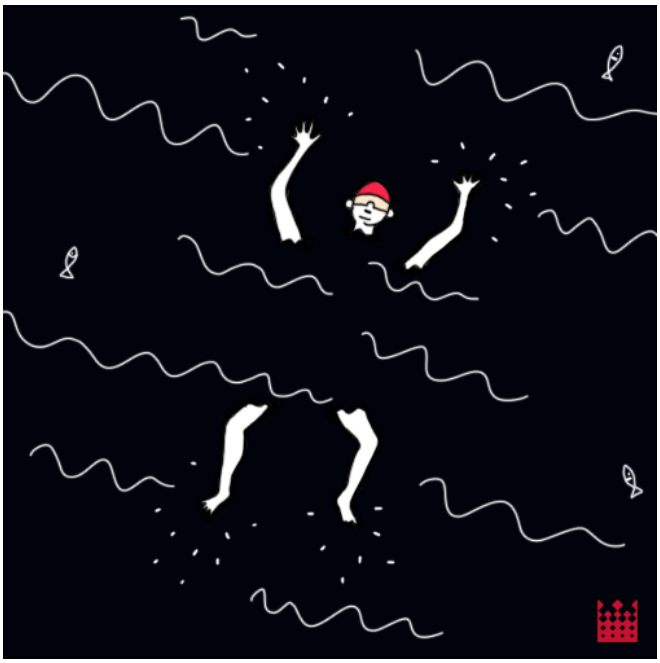

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

Słowo WPŁAW jest przysłówkiem i oznacza ‘płynąc samemu w wodzie’ (czyli ‘płynąc bez korzystania z łodzi, kajaka, statku itp.’). Teoretycznie zatem nie powinniśmy go łączyć w zdaniach z czasownikami PŁYNĄĆ, PŁYWAĆ i pochodnymi od nich. Nie powinno się bowiem tworzyć połączeń, w których jeden wyraz zawiera elementy treściowe występujące w drugim wyrazie (dlatego błędne są konstrukcje: „wrócić z powrotem” czy „dalej kontynuować”). Jednak istnieją połączenia wyrazowe, które nie są uznawane za pleonazmy, mimo że tworzące je wyrazy w pewien sposób dublują swoją treść. Klasycznym przykładem takiego poprawnego (a więc niepleonastycznego) połączenia jest zwrot BROCZYĆ KRWIĄ. Połączenie PŁYNĄĆ WPŁAW również nie jest uznawane za pleonazm. Jest to poprawna konstrukcja, choć mimo wszystko lepiej używać innych czasowników, np. przeprawiać się wpław, przebywać coś wpław, pokonywać coś wpław. Jak sprawdzić, czy coś jest czy nie jest pleonazmem? Usuńmy wyraz podrzędny – jeśli to, co pozostanie, ma taką samą treść, to znaczy, że konstrukcja była pleonazmem (np. „wrócić z powrotem” = wrócić); jeśli treść jest niepełna, to wyraz podrzędny jest potrzebny, a sama konstrukcja nie jest pleonazmem (np. PŁYNĄĆ WPŁAW to nie to samo co PŁYNĄĆ (bo płynąć można również inaczej: łódką, kajakiem, na tratwie itd.), a więc WPŁAW jest potrzebne, a PŁYNĄĆ WPŁAW – poprawne).